

The background of the slide features a stack of cut logs in the foreground, with a blurred forest of tall trees in the background. The text is overlaid on this image.

Kompetento iestāžu loma EUDR īstenošanā

Regīna Ekmane
Zemkopības ministrija Meža departaments

15.11.2023

Prezentācijas plāns

- Atmežošanas regulas (EUDR) izcelsme
- Informācija par kompetentās iestādes pienākumiem un darbību
- Aktuālie darbi un jautājumi

Kas darbojas pašlaik

- 2003. gadā tika pieņemts FLEGT Rīcības plāns [Forest Law Enforcement, Governance and Trade] - meža tiesību akti ieviešanai, pārvaldībai un tirdzniecībai, ar ko paredzēts mazināt nelikumīgu mežistrādi visā pasaulē. Par nelikumīgu kokmateriālu iegūvi Regulas ietvaros tiek uzskatīta kokmateriālu iegūšana tādā veidā, kas ir pretrunā ar ieguves valsts normatīvajiem aktiem.
- Plānā pasākumi:
  - novērst nelikumīgi iegūtu kokmateriālu laišanu tirgū;
  - uzlabot likumīgi iegūtu kokmateriālu piedāvājumu;
  - palielināt pieprasījumu pēc likumīgi iegūtiem koka izstrādājumiem.
- Latvijā par FLEGT kompetentā iestāde ir Zemkopības ministrija, kas saskaņā ar Regulas Nr.1024/2008 nosacījumiem veic izsniegto FLEGT licenču pārbaudi.
- Viens no svarīgākajiem FLEGT rīcības plāna pasākumiem ir ES Kokmateriālu regula.
- ES Kokmateriālu regula [EU Timber Regulation – EUTR] visās Eiropas Savienības dalībvalstīs stājās spēkā 2013. gada 3. martā.
- Latvijā kompetentā iestāde, kas atbildīga par Regulas piemērošanu un kontroles veikšanu, ir Valsts meža dienests (VMD)

Nākamais solis

- ES Koksnes regulu aizstāt ar Atmežošanas regulu (EUDR). Plānots, ka jaunā regula palīdzēs veiksmīgāk un plašākā mērogā sasniegt ES nospraustos vides un sociāli ekonomiskos mērķus.
- FLEGT licencēšanas sistēma tiek saglabāta un turpinās darboties

**SAME
SAME
BUT
DIFFERENT**

Kādas ir atšķirības?

Koksnes regula

- Mērķis - ierobežot nelikumīgu mežizstrādi un ar to saistīto tirdzniecību, kā arī samazināt nelikumīgi iegūtu kokmateriālu patēriņu ES
- Tiesiskais regulējums tiešā veidā neattiecas uz atmežošanu
- Prasības attiecas uz tirgus dalībniekiem (operators) – fiziskām vai juridiskām personām – kuras pirmo reizi laiž kokmateriālus vai koka izstrādājumus ES tirgū

Atmežošanas regula (EUDR)

- Mērķis - nodrošināt, ka tādu no konkrētām precēm atvasinātu izstrādājumu ražošana, nav izraisījusi atmežošanu vai meža degradāciju
- Plašāks produktu tvērums - kafija, kakao, palmu eļļa, soja, liellopu gaļa, ogles, koksne, gumija
- Prasības attiecas uz tirgus dalībniekiem un ražotājiem
- Pārbaūžu daudzums valstij atkarībā no piešķirtā drošības līmeņa (augsta riska valstis = % vairāk pārbaudes)
- Produktu izcelsmes un ražošanas vietu izsekojamība (ģeolokācija, īpašnieks utt.)

Kompetentā iestāde

- Dalībvalstis izraugās vienu vai vairākas kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par regulā minēto pienākumu izpildi
- Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentajām iestādēm ir pietiekamas pilnvaras, funkcionālā neatkarība un resursi savu pienākumu veikšanai
- Kompetentā iestāde sadarbojas ar citu DV kompetentajām iestādēm, ar muitu, ar EK un trešo valstu administratīvajām iestādēm.

Kompetentā iestāde – pienākumi I

- Izmanto uz risku balstītu pieeju, lai noteiktu veicamās pārbaudes;
- Veic neplānotas pārbaudes (saskaņā ar saņemtajiem ziņojumiem utt.);
- Veic uzskaiti par pārbaudēm, jo īpaši, fiksējot to būtību un rezultātus, kā arī pasākumus, kas veikti neatbilstības gadījumā;
- Informācijas apmaiņa ar citu valstu kompetentajām iestādēm un Eiropas Komisiju.

Kompetentā iestāde – pienākumi II

- Kompetentās iestādes sniedz konsultācijas operatoriem;
- Dalībvalstis var atļaut savām kompetentajām iestādēm piedzīt no attiecīgajiem operatoriem vai tirgotājiem visas to darbības izmaksas, kas saistītas ar neatbilstības gadījumiem;
- Kompetentās iestādes katru gadu ziņo sabiedrībai un Eiropas Komisijai par regulas piemērošanu u.c.

Kompetentā iestāde – operatoru pārbaude I

Katru gadu jāveic pārbaudes:

- vismaz 1% operatoru no zema riska valstīm
- vismaz 3% operatoru no standarta riska valstīm
- vismaz 9% operatoru un produktu daudzuma no augsta riska valstīm

Kompetentā iestāde – operatoru pārbaude II

Operatoru pārbaudēs ietilpst:

- dokumentu un ierakstu pārbaude, kas pierāda, ka attiecīgais produkts atbilst šai regulai, kā arī attiecīgo uzticamības pārbaudes deklarāciju (DDS) pārbaude
- pārbaudīt to likumības pārbaucēju sistēmu, tostarp riska novērtēšanas un riska mazināšanas procedūras, kā arī dokumentāciju un ierakstus, kas pierāda, ka uzticamības pārbaudes sistēma darbojas pareizi

Kompetentā iestāde – tirgotāju pārbaude

Tirgotāju pārbaudes ietver:

- Informācijas pārbaudi par attiecīgo produktu pārdevējiem un tirgotājiem, kuriem tie pārdeva attiecīgos produktus;
- ar konkrētiem produktiem saistīto DDS reģistrācijas numuru pārbaudes

Tirgotājam šī informācija jāglabā vismaz piecus gadus no piegādes tirgū datuma, un pēc nepieciešamības jāuzrāda kompetentajai iestādei.

Iespējamās kompetento iestāžu darbības, ja konstatē pārkāpumu vai neatbilstību regulas prasībām:

- pagaidu pasākumu piemērošana - produktu konfiskācija vai to laišanas tirgū vai eksporta apturēšana, ja tiek konstatēta iespējama neatbilstība prasībām u.c.
- korigējošās darbības neatbilstības gadījumā - prasībām novērst neatbilstības noteiktā saprātīgā termiņā
- sankciju un sodu piemērošana

Aktuālie jautājumi I

- Regulas praktiskā ieviešana, jeb kā efektīvi pārlicināties par preču un produktu "ne atmežojošo" izcelsmi no trešajām valstīm? (satelīta attēli, EK piedāvātais rīks EU Observatory)
- Kā nodrošināt veiksmīgu datu ievadi un produktu pārbaudi ES iekšējā tirgū? (TRACES NT)
- Sarunas ar EK par nacionālo sistēmu/datubāžu izmantošanu, atvieglojot informācijas iesniegšanu (cit. pietiekami pārlicinoša un pārbaudāma informācija par ...):
  - Mežu jomā - Meža Valsts reģistrs (ģeolokācija, ciršanas apliecinājumi, info par īpašnieku)
  - Lauksaimniekiem – Lauksaimniecības Datu centrs, PVD un LAD datubāzes

Aktuālie jautājumi II

- Kompetentā iestāde līdz 30.12.2023 – 1 vai 2 iestādes Latvijā?
- Kā rīkoties, ja piegādes ķēdē tiek konstatēts pārkāpums vai ir saņemts trauksmes cēlāja ziņojums par iespējamo pārkāpumu?
- Kā izpildīt regulas prasības, bet nepārslogot ražotājus, audzētājus un kompetentās iestādes? Kā nenobremzēt tirgu?
- Nākotnē paredzēts iekļaut arī kukurūzu un atsevišķus biotopus – other wooded land (LV-aizaugusi zeme)

Aktuālie jautājumi III

- TRACES NT sistēma – vieta, kur veido pienācīgās pārbaudes paziņojumu (Due Diligence statement)
- Latvijai un 9 citām ES dalībvalstīm ir iespēja notestēt sistēmu un sniegt savas atsauksmes un ieteikumus uzlabojumiem
- Interesentus pieteikties uz e-pastu regina.ekmane@zm.gov.lv

A photograph of a large stack of cut logs in a forest. The logs are stacked in a neat pile, with many cut ends visible, showing the wood grain. The background is a dense forest of tall, thin trees. The text "Paldies par uzmanību!" is overlaid in the center of the image.

Paldies par uzmanību!